

ŁAKNAĆ (78) *vb impf*

a jasne.

inf łaknać (4). ◇ *praes 1 sg* łaknę (1). ◇ *3 sg* łaknie (7). ◇ *1 pl* łakni(e)my (2). ◇ *2 pl* łakniecie (2). ◇ *3 pl* łakną (14). ◇ *praet 1 sg m* łaknął(e)m, -(e)m łaknął (9). ◇ *3 sg m* łaknął (18). ◇ *3 pl m pers* łaknęli (3). ◇ *fut 1 sg m* będę łaknął (1). ◇ *3 sg m* będzie łaknął (3), łaknać będzie (3); będzie łaknął *KrowObr, Leop*; łaknać będzie *BudNT, WujNT*, będzie łaknął: łaknać będzie *RejPos* (1 : 1). ◇ *2 pl m pers* będziecie łaknać (2) *Leop, RejPos*, łaknać będziecie (2) *WujNT*, będziecie łaknęli (1) *MurzNT*. ◇ *3 pl m pers* będą łaknać (3) *Leop, RejAp, WujNT*, łaknać będą (1) *CzechRozm*. ◇ *con 2 sg m* być łaknął (1). ◇ *3 pl m pers* by łaknęli (1). ◇ *part praes act* łaknać (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII (z Cn) i XVIII w.; poza tym XVII(XVIII) s.v. łaknienie.

Pragnąc pokarmu; adesurire, esurire Calep, Cn (78) : MurzNT Matth 12/3, Mącz 2/25; KrowObr 191; LubPs O4v; BibRadz Ps 50/13, Eccli 16/26, Mar 11/12; Calag 290a; A gdy łaknął nález Pan Zbawiciel/ przyszedł k niemu Diabeł kuściel ArtKanc C16v; Calep 23a; LatHar 350; A iefli kto łaknie/ niechże ie domá [Si quis esurit, domi manducet] WujNT 1. Cor 11/34, Matth 4/14, s. 48 marg, Matth 12/3, 21/18, Mar 11/12 (8).

W połączeniach szeregowych (8): BibRadz 1. Cor 4/11; RejPos 82v, 163; [Jezus] Gdy płakał/ pościł/ pragnał/ łaknął/ pościł się BiałKat 86; CzechEp 60; WujNT Matth 25/35, 42, 1. Cor 4/11.

W przeciwstawieniach: »łaknać ... jeść (6), nasycić (6), nakarmić (5), najeść się (2), napełnić (2), skosztować(2), być pijanym, pożywać« (25): SeklKat M; MurzNT Matth 25/42, Luc 6/21, 25; LubPs Y5v marg; KrowObr 191; mowi Pan Bog/ Oto słudzy moi będą ieść/ á wy będziecie łaknać [ecce servi mei comedent, et vos esurietis]. Leop Is 65/13, Is 9/20; BibRadz Matth 25/35, 42; RejPos 158v, 159v, 163; BudBib Prov 6/30, Eccil 24/24 [29]; BudNT Rom 12/20; gdy [Bóg] gi raz nákarimi y náfyći nigdy potym ludzie łaknać y pragnąć áni ieść będą. CzechRozm 115v; ReszHoz 117; WysKaz 8; Biádá wam ktorzyście fię náfyćili: ábowiem łaknać będziecie [Vae vobis qui saturati estis, quia esurietis]. WujNT Luc 6/25, Luc 6/21, Rom 12/20, 1. Cor 11/21, Philipp 4/12; SkarKaz 4b.

Przysłowie: Kto złemu wyknie/ częłto łaknie. BierEz S2.

Szeregi: »potrzebować a łaknać« (1): Zaście nigdy nie czytáli co wczynił Dawid/ gdy potrzebował á łaknął íam [quando necessitatem habuit et esuriit ipse] y íi co z nim byli? WujNT Mar 2/25.

»(nie) łaknać, (a, ani, i) (nie) (u)pragnąć« = esurire et sitire PolAnt, Vulg [szyk 26 : 4] (30): SeklKat L2v, M; MurzNT Matth 25/42; Pocięzliwa obietnicá thym ktorzy łakną y pragnał/ że ye Pan hoynye wżytkiego dobrá dułznego y cieleśnego náfyćić raczy. LubPs Y5v marg; ktokolwiek tákowego karmi/ ktory nie łaknie/ y tákowego poi/ ktory nieprágnie nigdy/ íełt podobny ííalonemu. KrowObr 191, 190v, 191 [3 r.], 191 marg, Vu3; Nie będą łaknać/ áni pragnąć [non esurient neque sitient]/ áni ich vtrapi goráćość y flońce Leop Is 49/10; BibRadz Matth 25/35, 42; [Tantal] ítał w wodzye do gęby á pragnał [...] takież iábłká mu na rozgach wifiały do íámey gęby á łaknął BielKron 21; RejAp 69v; Komu ímákówác może íedzenie/ picie/ ípánie/ íełfi pirwej nie łaknął/ nie pragnał/ á íen go nie morzył? GórnDworz H8v; RejPos 158v, 159v; RejZwierc 189; BudBib Eccli 24/24[29]; BudNT Rom 12/20, Ioann 6/35; CzechRozm 115v; SkarŻyw 22; ReszHoz 117; WysKaz 8; WujNT Ioann 6/35, Rom 12/20, Apoc 7/16. [Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.]

W przen (1) : Sámi zá to niewierni Iudafzowie tyią. Szpitale łakną/ pragną/ źiębną/ nędzę klepią
KlonWor 50.

Przen: Pragnąć dóbr duchowych [czego]: [przekład i aluzje do *Vulg Matth 5/6*] (8):

W przeciwstawieniu: »łaknąć ... być nasyconym« (7): Błogofławieni ci co łakną y pragną
íprawiedliwości : ábowiem iey będą náfyceni [*Beati, qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur*]. *Leop Matth 5/6 [idem WujNT]*; *RejPos 263v*; *RejZwierc 140*; *LatHar 599*; *KołakSzczęśl B2*; *WujNT Matth 5/6*; *SkarKaz 632*.

Szereg: »łaknąć i pragnąć« = *esurire et sitire Vulg (8)* : *Leop Matth 5/6*; *RejPos 263v*; prągnąć á
łaknąć íprawiedliwości/ to ieft/ tám iey ízukać íkromnie/ pomiernie á poćciwie/ gdzie íłufznie ma
być ízukaná *RejZwierc 140, 140*; *LatHar 599*; *KołakSzczęśl B2*; *WujNT Matth 5/6*; *SkarKaz 632*.

Synonimy: *głodnieć, głodzić się*.

Formacje współrdzenne cf **ŁACZNAĆ**.

Cf **ŁAKNAĆY, ŁAKNIENIE**